

ӨЛӨР ӨЛҮҮТТЭН ӨРҮНҮЙБҮТЭ

1939 с. сут сағаламмыта. 1943 с. диэри И.Е. Винокуров дьону сутаан өлүүттэн быһыһыар дьаһалын ылыммакка Ион Степаненко, обком 1 секретара, 108000 Саха сириг олохтоохторун хоргутан өлөрбүтэ. Илья Егорович обкомга, РСФСР-га туруорса сатаан баран Сталинга быһа тахсыбыта. Сталин Репин салайааччылаах бэрэбиэргэ ытан баран обкомнары, совминнары тутта устубута. И.Е. Винокуров туруорсуутун 100% толорбута. Иркутскай обороннай фондатыттан элбэх бурдугу, ыһыга сиэмэни Дьокуускайга тийтэрэр. Итин аһылык тэриллибитэ, нуорманан бурдук дууһаба диэн түгэтэр буолбуттара.

Эмиэрикэ аһын, таһаһын Саха сиригэр салайтарбыта. Бурдугун куула бөҥө буолан ыстаан, оскуола оҥолоругар сумка тигэллэрэ. Онтон ыла хоргуйбат буолан барбыппыт. 1943 с. И.Е. Винокуров Совмин председателэ буолаат чурапчылары төннөрбүтэ. Сиэмэ ичигэстиир, балыктаан, бултаан аһыыр көнүллэммитэ. Сүүрдүллүбүт үүт суораттаан аһырга диэн дьонго үллэһилибитэ. 1944 с. өг дьыллар сағаламмыттара. Винокуров туруорсуутунан балыгы государствога 100% харчытын үрдэтэн тушуттара, түүлээби 2,4%, саа сэбэ, элбэх рентген аппарата кэлбитэ. Специалистар кэлиилэрэ хааччылыбыта, үөрэххэ ытыгы хампаанна буолбута. Тубпууннары, тубдиспансердары тутарга сорудахтаабыта.

Ити курдук И.Е. Винокуров дьон туһугар үлэтин түмүгэр 1944 с. икки төгүл, 1945 с. үс төгүл, 1946 с. түөрт төгүл киһи хоргуйан өлүүтэ тохтообута. Илья Егорович төрөппүттэрэ хамначчыт ыар олохун тулуйбакка эдэрдэригэр өлбүттэрэ, ийэтэ хараба суох буолбута. Оҥолор баайдарга хамначчытыннан хаалбыттара. 16-лаах уолу аймаҕа Эверстов хоту балыкка илдьэ кирибитэ. Эрэйи көрбүтэ, хаарты, арыгы кэмэ кинини да матарбатаҕа. Революцияҕа кыттыбатах уолу гражданскай сэрии ииппитэ.

Кини суоҕа буоллар билигин саха нэһилиэнньэтин 10% эрэ баар буолуохтаах этэ. Саха норуотун дьолугар И.Е. Винокуров, И.В. Сталин төрөөбүттэр эбит. Бары туруорсубаппыт, салалта үөһэ туруорсарыгар тирэх буолбаппыт. Ол иһин баччааҥга диэри 3 союз суруйааччылаахпыт, 1-2 учуонайдаахпыт.

Оскуола оҥолоро, студеннар хасыһан, ахтылары хомуйан научнай үлэтэ, дакылаатта суруйа охсун. Саастаах, айар араас түмүсүүлэр бары улуу уолбутун сырдатыйабын. Дьокуускай эргэ куоратыгар республика историятын көрдөрөр музейдаах болуоссат оҥоһуутун сыл ахсын туруорсуохха. Улууспут салалтата Ил Түмэн депутаттара салгыы туруорсалларыгар дакаастабылы, билиини, кыахта биэриэбин.

Иван БУБЯКИН
— ЧӨНӨЧӨК